

EVOLUSJON

Presentasjon i Skøyen kirke 8. februar 2024

billedkunstner Grete Refsum

Introduksjon

Kunstverket *Evolusjon* er en visuell refleksjon over meditasjon/bønn sett i kombinasjon med forståelsen av natur og kultur. Arbeidet inngikk i en større serie kalt *Rosaries for the Future*. Det var opprinnelig en installasjon med 10 meditasjonsobjekter og lydopptak fra fire ulike lydkilder: kosmos, vann, storby og katedral. Arbeidet ble utstilt i Skårer Kunstforening i 2003 og senere installert i Skøyen kirke, da uten lyd.

Evolusjon har prinsipielt to hovedkomponenter: det formale (objektene) og det konseptuelle (idéinnholdet).

Formalt består arbeidet av 10 kuleformer, 38-40 cm i diameter, laget for hånd av metalltråd, med innslag av ulike funne materialer. Alle kulene er konstruert forskjellig og reflekterer ett trinn i evolusjonshistorien. Den enkelte kule har en tittel som indikerer hvilket moment det henvises til og er tilført et materiale og laget i en teknikk som skal assosiere til temaet.

Konseptuelt søker verket å sammenfatte ulike måter vi kan tenke om, og forstå verden og livet på: naturvitenskapelig, kulturelt, filosofisk og religiøst. Hovedkomposisjonen er bygget på 10-tallet, inspirert fra meditasjons- eller bønnebånd basert på 10-talls enheter, såkalte dekader. Tanken er at vi kan kontemplere én og én kule og at hele serien kan gjentas gang på gang.

I det følgende vil jeg gå gjennom kule for kule både formalt og konseptuelt.

De 5 første kulene reflekterer både naturvitenskapelig og mytisk/religiøs tenkning; geologisk tid og evolusjon som mytisk/religiøst sett har sin parallell i skapelsesfortellingen fra 1. Mosebok.

1. Skapelse

2. Stein

3. Dyr

4. Tre

5. Forråd

De 5 siste kulene refererer til viktige kulturelle utviklingstrinn i menneskets historie, frem til vår egen tid.

1. Fiber

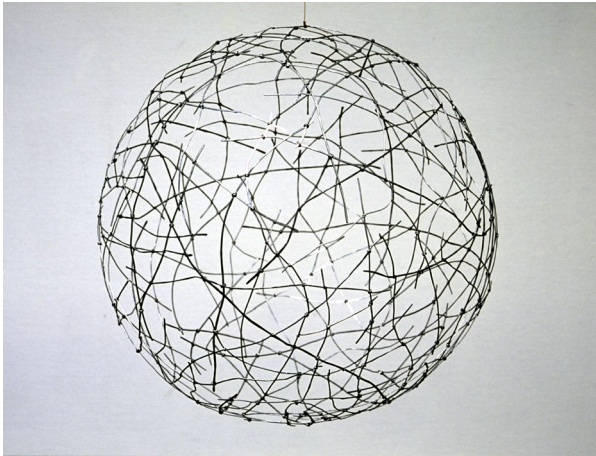
2. Glass

3. Jern

4. Syntetisk stoff

5. It-teknologi

SKAPELSE og NATUR

1. Skapelse

konstruksjon: tomt kuleskall av korte, hamrede, biter tråd.

struktur: glatt, løs, ikke-geometrisk, ordnet kaotisk.

konstruktivt materiale: galvanisert jerntråd, flere dimensjoner.

tilleggsmateriale: mangler.

betydning: universets begynnelse tomhet, kaos.

bibelsted: «Og jorden var øde og tom»
(1. Mosebok/Genesis 1.2).

2. Stein

konstruksjon: fylt kule formet av tre-dimensjonal atom- eller cellestruktur.

struktur: boblende.

konstruktivt materiale: galvanisert jerntråd.

tilleggsmateriale: eruptiv/vulkansk stein.

betydning: materie og fast stoff oppstår, geologisk tidsalder med dannelse av land og jord.

bibelsted: «Vannet under himlene skal samle seg på ett sted og det tørre bli synlig» (1. Mos/Gen 1.9).

3. Dyr

konstruksjon: dobbelt kuleskall

struktur: indre: glatt, kaotisk; ytre: glatt lineært, bølgende.

konstruktivt materiale: galvanisert jerntråd.

tilleggsmateriale: rester av dyr fra vann, og fugl.

betydning: organisk liv oppstod i følge evolusjonen, i vann.

bibelsted: «Vannet skal vrirle av levende skapninger og fugler skal fly over jorden» (1. Mos/Gen 1.20).

4. Vegetasjon

konstruksjon: tom kule, kuleskall som i skapelse, her integrert mellom to kvister.

struktur: møte mellom metall og trevirke.

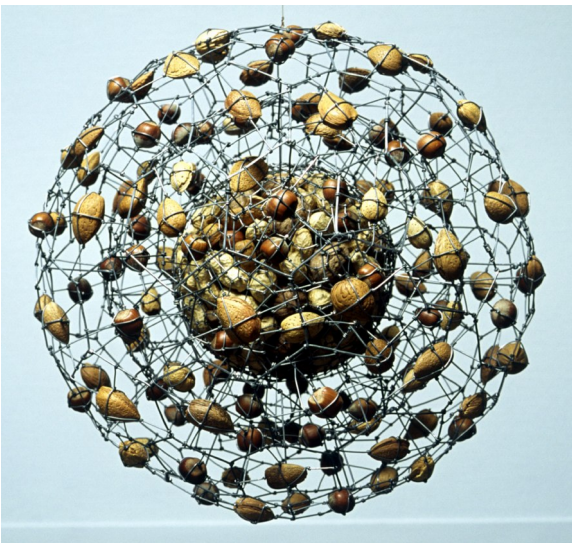
konstruktivt materiale: galvanisert jerntråd.

tilleggsmateriale: einerkvister.

betydning: geologisk tidsalder med utvikling av vegetasjon, trær, planter og vekster; oksygen produseres ved fotosyntese og skaper atmosfæren menneskelivet forutsetter.

bibelsted: «Jorden skal grønnes og la planter gro»
(1. Mosebok/Genesis 1.11).

KULTUR og SAMFUNN

5. Forråd

konstruksjon: tre kuleskall laget av sekskanter, indre kule fylt, de to ytre med nøtter.

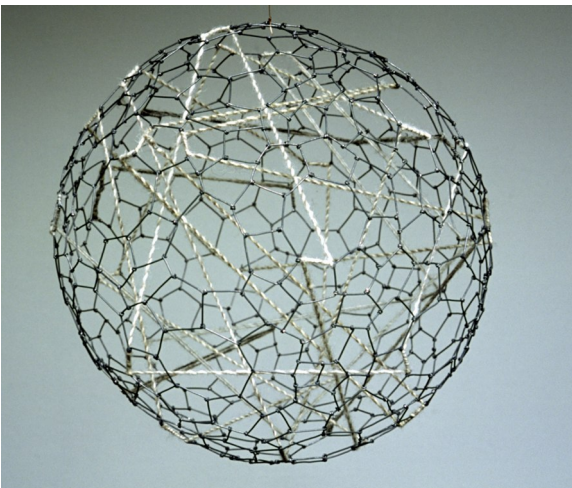
struktur: regelmessig 6-kant-system og organiske former.

konstruktivt materiale: galvanisert jerntråd og kobbertråd.

tilleggsmateriale: mandler, hassel-, para-, eike- og valnøtter.

betydning: matlager, planlegging; overgang fra jeger- og sangersamfunn til jordbrukskultur 8000 år fvt. Nye religiøse forestillinger oppstår, her treenighet.

bibelsted: «Og Gud sa: 'Se – jeg gir dere hver en plante som setter frø over hele jorden, og hvert et tre som bærer frukt med frø i, og dere skal ha dem til føde'».
(1.Mos/Gen 1.26).

6. Fiber

konstruksjon: kuleskall bygget av 6-kanter, kule med korder.

struktur: geometrisk.

konstruktivt materiale: galvanisert jerntråd.

tilleggsmateriale: ulltråd.

betydning: økt trygghet; jordbrukssamfunn med husdyr, stabil tilgang til materialer, ny teknologi for å lage tekstil til beskyttelse, bekledning og bolig.

7. Glass

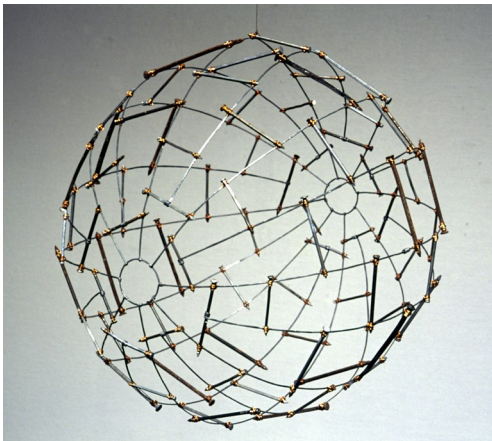
konstruksjon: tom kule, kuleskall av lineær tråd med glassbiter i spiralstruktur.

struktur: kombinert geometrisk ordnet og organisk uordnet.

konstruktivt materiale: galvanisert jerntråd og glassbiter.

tilleggs materiale: flaskeglass.

betydning: nye muligheter for oppbevaring, ikke minst av væsker; glass kan dannes naturlig. Glassproduksjon oppfunnet 5000 før vår tid (fvt) og er kjent fra middelhavskulturene.

8 . Jern

konstruksjon: tom kule med lengdegrader som avstives av spiker på tvers.

struktur: kule geometrisk ordnet rundt to polpunkter.

konstruktivt materiale: galvanisert jerntråd, spiker og kobbertråd.

tilleggs materiale: jernspiker i ulike kvaliteter og størrelser.

betydning: jern finnes i meteoritter; oppfunnet 4000 fvt, sjelden før Det gamle testamentet ble til, fra 1000 fvt; norsk jernalder 500 fvt-1050 evt. Forutsetningen for nye redskaper og ny teknologi til bygg, skip – og krig.

9. Syntetisk materiale

konstruksjon: tom indre kule med utadrettede radiære stråler.

struktur: ustabil og myk, fragmentert overflate.

konstruktivt materiale: galvanisert jerntråd.

tilleggs materiale: naturkork og isopor.

betydning: teknologi for lagring av mat og isolasjon, både for nedkjøling og varme.

9. It-teknologi

konstruksjon: fylt kule av CD-plater ordnet i horisontale lag (breddegrader).

struktur: labil, fragmentert overflate.

konstruktivt materiale: galvanisert jerntråd.

tilleggs materiale: CD-plater.

betydning: vår egen tid med IT-teknologi, lagring og kommunikasjon av kunnskap. Allerede foreldet!